

ЦЕНТР ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИРОДИ ПОДІЛЛЯ

Керівник – *Матвеев Микола Дмитрович*, кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри біології та методики її викладання.

Члени центру:

- науково-педагогічні працівники Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: д.б.н. Любінська Л.Г., к.б.н. Оптасюк О. М., к.б.н. Козак М.І., к.б.н. Григорчук І.Д., к.б.н. Федорчук І.В., к.г.н. Касіяник І.П., к.г.н. Гарбар В.В., к.г.н. Придеткевич С.С., к.б.н. Гордій Н.М., к.б.н. Рубановська Н. В., к.б.н. Колодій В. А.;
- співробітники НПП «Подільські Товтри»: к.б.н. Горбняк-Юліна Л.Т., Дребет М.В., Ліщук А.В., Григорчук А.А., Свиридчук Д.О., Одукалець І.О.;
- співробітники НПП «Мале Полісся»: Цибуля (Белінська) М.М., Кратасюк Н.В.;
- до роботи центру залучаються здобувачі вищої освіти освітніх ступенів бакалавр, магістр, доктор філософії природничо-економічного факультету К-ПНУ імені Івана Огієнка.

Засновницький документ: наказ ректора Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка від 14.07.2006 р., №219.

Напрями діяльності центру: дослідження флори, фауни та ландшафтів Поділля.

Перспективи розвитку центру:

- подальші систематичні науково-дослідні експедиції та польові дослідження біорізноманіття й ландшафтів Поділля та суміжних територій;
- відкриття Музею природи;

- публікаційна робота, підготовка та проведення наукових заходів;
- розширення співпраці з освітянськими закладами, науково-дослідними установами, об'єктами ПЗФ щодо організації та здійснення науково-дослідної роботи, впровадження інноваційних технологій з біології, екології, географії.

Основні досягнення (за останні 10 років):

- проведення експедиційних виїздів і польових досліджень на території НПП «Подільські Товтри», НПП «Мале Полісся», НПП «Дермансько-Острозький», НПП «Хотинський», РЛП «Мальованка», Сатанівського лісництва, БЗЗДЗ «Панівецька Дача», Кам'янець-Подільської та Гуменецької ОТГ, Товтровою кряжу тощо, під час яких обстежено стан флори та фауни природних, антропогенно-змінених та природоохоронних територій, ландшафтів у межах Поділля та суміжних територій;

- участь у роботі та виконання госпрозрахункових тем, зокрема:

- Госпрозрахункова тема «Структурно-функціональні та адаптаційні перетворення біотичних систем у Карпатському, Подільському та Західно-поліському регіонах України в умовах антропопресії» (2012-2016 рр.).
- Госпрозрахункова тема «Екологічне обстеження прилеглих територій до земель Колубаївського кар'єру глини на замовлення ПАТ «Подільський цемент» (2016 р.).
- Госпрозрахункова тема «Проект рекреаційного розвитку території курорту Сатанів» (2016 р.).
- Госпрозрахункова тема «Проект фіторекультивациі Закупнянського вапнякового кар'єру» (2016 р.).
- Госпрозрахункова тема «Фітомеліоративні заходи у межах Жердянського кар'єру» (2016 р.).
- Госпрозрахункова тема «Проект фіторекультивациі Колубаївського вапнякового кар'єру» (2016 р.).
- Опис водно-болотного угіддя «Лядова-Мурафа» в рамках Проекту «Підготовка оновлених інформаційних описів водно-болотних угідь міжнародного значення відповідно до вимог Конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовища існування водоплавних птахів», яка реалізується ПП «ЦЕУ» на замовлення Міністерства екології та природних ресурсів України (2018 р.).
- Госпрозрахункова тема «Проект організації території НПП «Мале Полісся», розділ «Орнітофауна» (2019 р.).

- Госпрозрахункова тема «Дослідження впливу від будівництва та експлуатації станцій з одиничною вітровою електроустановкою (ВЕУ), встановленою потужністю до 2,5 МВт на території Дунаєвецької міської ради за межами населених пунктів с. Великий Жванчик та с. Чимбарівка Дунаєвецького району Хмельницької області» (2019-2020 рр.).

- Госпрозрахункова тема «Дослідження впливу від будівництва та експлуатації станцій з одиничною вітровою електроустановкою (ВЕУ), встановленою потужністю до 2,5 МВт на території Слобідко-Кульчинецької об'єднаної територіальної громади за межами населеного пункту с. Баговиця Кам'янець-Подільського району Хмельницької області» (2019-2020 рр.).

- Госпрозрахункова тема «Аналіз документації та надання заключення для отримання лімітів на використання природних ресурсів і проведення господарських заходів у межах Городоцького спеціалізованого лісогосподарського підприємства «Горліс» (2019-2020 рр.).

- Госпрозрахункова тема «Аналіз документації та надання заключення для отримання лімітів на використання природних ресурсів і проведення господарських заходів у межах ДП «Кам'янець-Подільського лісового господарства» Хмельницького обласного управління лісового та мисливського господарства» (2019-2020 р.).

- Госпрозрахункова тема «Аналіз документації та надання заключення для отримання лімітів на використання природних ресурсів і проведення господарських заходів у межах Комунального підприємства Кам'янець-Подільської районної ради «Надра Кам'янецьчини» (2019-2020 р.).

- Госпрозрахункова тема «Проект організації території РЛП «Мальованка», розділ «Орнітофауна» (2020 р.)

- Госпрозрахункова тема «Еколого-біологічна оцінка технології рослинництва і тваринництва та розробки ландшафтно-екологічної структури сільськогосподарських угідь та суміжних територій АФ «Нефедівське» (2021 р.).

- Госпрозрахункова тема «Інвентаризація видів флори, фауни і біотопів згідно «Перспективної програми моніторингу лісів високої природоохоронної цінності на території ДП «Ярмолинецьке лісове господарство» до 2030 року» (2019-2021 рр.).

- Госпрозрахункова тема «Обґрунтування встановлення лімітів, яке містить висновок про можливість використання природного ресурсу (водних біоресурсів) в межах орнітологічного заказника «Щедрівський» без завдання шкоди природним комплексам, які охороняються, відповідність використання природного ресурсу (водних біоресурсів) меті, завданням і режиму території або об'єкта природно-заповідного фонду із обґрунтуванням допустимого обсягу, умов та ділянок, в межах яких допускається таке використання» (2022

pp.).

- участь у грантових науково-дослідних проектах, зокрема:

- Грантовий проект: «Букові ліси – спільна природна спадщина Європи» на замовлення Світового фонду «Дика природа» (WWF) (2014-2017 pp.).

- Грантовий проект «EcoDnestr» в рамках Програми територіального співробітництва країн Східного партнерства «Молдова – Україна» на замовлення Public Association «Caroma Nord», All-Ukrainian Ecological League; Selectia Research Institute of Field Crops (2015-2016 pp.).

- Грантовий проект «Моніторинг кажанів в Україні» під замовлення Британського товариства захисту кажанів від фондів «Дарвінівська ініціатива» та Фулбрайта (2015-2016 pp.).

- Грантовий проект «Світова спадщина «Сатанівська бучина» на замовлення ЮНЕСКО (2016 p.).

- Грантовий проект «Атлас гніздових птахів України (European Breeding Bird Atlas) від Товариства охорони птахів України на замовлення Швейцарського орнітологічного інституту від імені Європейської Ради перепису птахів (2014-2017 pp.).

- Грантовий проект «Емеральд. Смарагдова мережа в Україні» на замовлення Державної служби заповідної справи Міністерства охорони навколишнього природного середовища України (2016-2017 pp.).

- створення 8 науково-популярних відеофільмів з науковим обґрунтуванням цінності природоохоронних об'єктів Хмельницької області;

- підготовка та видання наукових публікацій, у тому числі, монографій, посібників, наукових видань, фахових статей, статей в збірниках праць тощо. Перелік основних публікацій:

- Lubinska L. H., Kolodiy V. A. Ustia – Shutnivtsi. // Important Plant Areas of Ukraine / V. A. Onyshchenko (editor). Kyiv: Alterpress, 2017. P. 323-324.

- Любінська Л. Г., Колодій В. А. Шивереція подільська // Судинні рослини Смарагдової мережі України під охороною Бернської конвенції / Під. ред. В. А. Соломахи. Житомир: Вид. О. О. Євєнюк, 2017. С. 128–129.

- Любінська Л. Г., Юглічек Л. С. Флора Хмельниччини. Навчальний посібник. Хмельницький: ТзОВ «Поліграфіст», 2017. 240 с.

- Козак М. І. Гордій Н. М., Рубановська Н. В. Екологія рослин і тварин. Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2017. 68 с.

- Гордій Н. М., Рубановська Н. В. Біобезпека і біоетика:

навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня Рута», Кам'янець-Подільський, 2018. 210 с.

- Білівська В.Ю. Поширення *Salvia cremenecensis* Bess. на території Поділля / «Подільські читання. Епоха прироничих досліджень Поділля: історія, теорія, практика [Електронне видання] / Збірник наукових праць за матеріалами міжнародної науково-практичної конференції, м. Кам'янець-Подільський, 9–11 жовтня, 2018 р., К-ПНУ ім. Івана Огієнка, 2018. – С 96-100.

- Матвєєв М. Д. Раритети тваринного світу Поділля : стан, загрози, збереження: монографія: видання 2-е доповнене, перероблене / за заг. ред О.В.Мудрака. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. 592 с.

- Оптасюк О. М., Любінська Л. Г. Альгологія та мікологія. Лабораторні роботи. Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2019. 139 с.

- Козак М.І, Федорчук І.В Синтаксономія вільноплаваючої рослинності Західного Поділля та її характеристика Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія Екологія. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. – Випуск 4 – С.49-59.

- Любінська Л. Г., Юглічек Л. С. Лісова флора Хмельницької області. *Енциклопедія лісового господарства Хмельниччини*. Хмельницький: ТОВ «Поліграфіст-3», 2020. С. 209-243.

- Любінська Л. Г., Оптасюк О. М., Шевера М. В., Федорончук М. М., Когут Є. І., Любка Т. Т. Методичні рекомендації з проведення польової практики з ботаніки (збір рослин та виготовлення гербарію). 3 доповнене видання. Берегово: Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, 2020. 72 с.

- Білівська В.Ю. Поширення роду *Salvia* L. (Lamiaceae) на Поділлі / Природа Поділля: вивчення, проблеми збереження. Матеріали науково-практичної конференції «Природа Поділля: вивчення, проблеми збереження», присвяченої 30-річчю природного заповідника «Медобори» (Гримайлів, 20-21 серпня 2020 р.). Тернопіль : Підручники і посібники, 2020. С.50-54.

- Shevchyk V.L., Badanina V.A., Matsyura A.V., Bezsmertna O.O., Rubanovska N.V., Babytskiy A.I. Modern distribution and phytocenotic features of *Allium* L. in the forest steppe of Dnipro region // Ukrainian Journal of Ecology. 10 (1). 2020. P. 273-276. doi: 10.15421/2020_43

- Матвєєв М. Д., Бучацька О.С. Чисельність та біологічний розподіл вивірки звичайної *Sciurus vulgaris* в умовах Кам'янця-Подільського // Theriologica Ukrainica. 2020. Вип. 20. С. 139-149.

- Любінська Л.Г., Матвєєв М.Д. Інвазійні види флори та фауни Національного природного парку «Подільські Товтри» // Geo&Bio. 20, 2021. С. 70–78.

- Атлас гніздових птахів України / Кузьменко Т.М., Струс Ю.М., Бронсков О.І., Банік М.В., Шидловський І.В., Матвєєв М.Д., Весельський М.Ф., Редінов К.О., Грищенко В.М., Гаврилюк М.Н., Гайдаш О.М., Журавчак Р.О., Кузьменко Ю.В., Полуда А.М., Пекло О.М., Скирпан М.В., Химин М.В., Яковлев М.В., Козицький І.В., Яремченко О.А. К. : Українське товариство охорони птахів, 2021. 296 с.

- Оптасюк О.М., Григорчук І.Д. Аналіз структури синантропної фракції флори м. Дунаївці (Хмельницька область) // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Біологія. 2021, Т. 82, № 3-4. С. 11-18.

- Григорчук І.Д., Оптасюк О.М., Любінська Л.Г. Аналіз фітоіндикаційних властивостей *Robinia pseudoacacia* L. в умовах м. Кам'янця-Подільського // Біологія та екологія. 2021. № 2, вип. 8. С. 56-63.

- Любінська Л.Г., Матвєєв М.Д. Інвазивні види флори та фауни Національного природного парку Подільські Товтри (Україна) // Geo&Bio, 20, 2021. С. 70–78. doi: <http://doi.org/10.15407/gb2009> [Geo&Bio volume 20](http://doi.org/10.15407/gb2009) [https://museumkiev.org > public](https://museumkiev.org/public)

- Lyubinska L.G., Mudrak O.V., Andrusiak D.V., Mudrak G.V., Dushanova T.V. The current state of flora in the national nature park “Podilski Tovtry” (Ukraine). Ukrainian Journal of Ecology, (2021) 11(1), 218-233 DOI: 10.15421/2021_34 (Web of Science) <https://www.ujecology.com>

- Цибуля М. М. Екологічна і ценотична структура флори Національного природного парку «Мале Полісся». Екологічні науки : науково-практичний журнал. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2021. № 7(34). С. 101–104. DOI <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2021.eco.7-34.17>

- Цибуля М. М. Проромус рослинності Національного природного парку «Мале Полісся». Екологічні науки : науково-практичний журнал. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2021. № 3(36). С. 182–186. DOI <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2021.eco.3-36.30>

- Цибуля М.М., Якубенко Б.Є., Сасюк А.В., Конченко В.І., Белінська М.М. Стан популяції *Carex bohemica* Schreb. на території НПП «Мале Полісся». Подільські читання. Охорона довкілля, збереження біотичного та ландшафтного різноманіття, природнича освіта: проблеми, перспективи, рішення. Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. присвяченої 25-річчю кафедри екології та біологічної освіти Хмельницького національного університету. 11–13 жовт. 2021 р. Хмельницький : ХНУ, 2021. С. 85–87.

- Сасюк А.В., Кратасюк Н.В. Науково-дослідна та природоохоронна

діяльність в межах НПП «Мале Полісся» – важлива ланка в екологізації освітнього простору регіону. Подільські читання. Охорона довкілля, збереження біотичного та ландшафтного різноманіття, природнича освіта: проблеми, перспективи, рішення. Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. присвяченої 25-річчю кафедри екології та біологічної освіти Хмельницького національного університету. 11–13 жовт. 2021 р. Хмельницький : ХНУ, 2021. С. 273–277.

- Романюк Д.Л., Оптасюк О.М., Григорчук І.Д. Онтогенетична структура популяцій *Phalacrologa annuum* Dumort. (*Asteraceae*) на території Кам'янецького Придністров'я // Біологічні системи. 2022. Т. 14. Вип. 2. С. 178-187

- Любінська Л.Г., Григорчук І.Д., Оптасюк О.М., Плахтій П.Д. Аналіз фітоіндикаційних властивостей *Robinia pseudoacacia* L. в умовах м. Кам'янця-Подільського // Біологія та екологія. 2022. Том 7. № 2. С. 68-75. DOI: <https://doi.org/10.33989/2021.7.2.261550>

- Любінська Л., Матвеев М., Дребет М., Оптасюк О., Рагуліна М. Біотичне різноманіття урочища «Сатанівська дача» об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО (Україна) // Geo&Bio, 2022 Vol. 23. С. 107-130. Doi: <https://doi.org/10.15407/gb2310>

- Матвеев М.Д., Дребет М.В. Вивірка звичайна *Sciurus vulgaris* у Національному природному парку «Подільські Товтри»: особливості розподілу в синантропних і природних біотопах // Theriologia Ukrainica. 2022. Вип. 24. С. 120-130. DOI: 10.15407/TU2411 <http://terioshkola.org.ua/library/pts24/TU2411-matvieiev-sciurus.pdf>

- Матвеев М.Д., Тарасенко М.О. Орнітофауна Національного природного парку «Мале Полісся» // Вісник Черкаського національного університету. Серія: Біологічні науки. 2022. Вип. 2. С. 66-75. DOI: 10.31651/2076-5835-2018-1-2022-2-66-75 <https://bio-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/4727/4979>

- Babytskiy A.I., Bezsmertna O.O., Protsenko Y.V., Pavliuk S.D., Rubanovska N.V. Biodiversity of Sciaridae (Diptera) in Ukraine // Biosystems Diversity, 30(1), 2022. 12–21. doi:10.15421/012202 <https://ecology.dp.ua/index.php/ECO/article/view/1130>

- Корсун О. С. Історія занесення та дослідження видів роду *Heracleum* L. у флорі України / О. С. Корсун. // Збірник наукових праць молодих вчених Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. – 2022. – №13. – С. 6–7.

- Serhii Popovych, Borys Yakubenko, Maryna Tsybulia. Chorology of rare dendroflora of the National Nature Park «Male Polissya» (Ukraine) in zonal comparison. Ecological Questions. 2022. Vol. 33 № 3. DOI:

<https://doi.org/10.12775/EQ.2022.022>

- Кратасюк Н. В. Оптимізація об'єктів природно-заповідного фонду в межах ДП «Шепетівський лісгосп». «Подільські читання. Охорона довкілля, збереження біологічного і ландшафтного різноманіття, природнича освіта: проблеми, перспективи, рішення». Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяченої 170-річчю з дня народження Петра Миколайовича Бучинського, 8–9 груд. 2022 р. Кам'янець-Подільський. 2022. С. 13–15.

- Цибуля М. М., Якубенко Б. Є., Козак М. І. Рід *Carex* L. в умовах НПП «Мале Полісся». «Подільські читання. Охорона довкілля, збереження біологічного і ландшафтного різноманіття, природнича освіта: проблеми, перспективи, рішення». Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяченої 170-річчю з дня народження Петра Миколайовича Бучинського, 8–9 груд. 2022 р. Кам'янець-Подільський. 2022. С. 107–109.

- Мнюх О. В., Лукашук Ю. О., Кратасюк Н. В. Поширення представників роду Зозульки (*Dactylorhiza*) на території НПП «Мале Полісся». «Подільські читання. Охорона довкілля, збереження біологічного і ландшафтного різноманіття, природнича освіта: проблеми, перспективи, рішення». Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяченої 170-річчю з дня народження Петра Миколайовича Бучинського, 8–9 груд. 2022 р. Кам'янець-Подільський. 2022. С. 16–19.

- Цибуля М. М., Бондарчук О. П., Рахметов Д. Б., Якубенко Б. Є., Козак М. І. *Astragalus arenarius* L. на півночі Хмельницької області: перспективи збереження та збагачення. «Подільські читання. Охорона довкілля, збереження біологічного і ландшафтного різноманіття, природнича освіта: проблеми, перспективи, рішення». Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяченої 170-річчю з дня народження Петра Миколайовича Бучинського, 8–9 груд. 2022 р. Кам'янець-Подільський. 2022. С. 112–114.

- Власов І. Г. *Echinops exaltatus* Schrad. рідкісний вид України. Подільські читання. Охорона довкілля, збереження біо-тичного та ландшафтного різноманіття, природнича освіта: проблеми, перспективи, рішення: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 170-річчю з дня народження Петра Миколайовича Бучинського (8-9 грудня 2022 р., Кам'янець-Подільський) [Електронний ресурс] / [за заг. ред. Л. Г. Любінської]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський націо-нальний університет імені Івана Огієнка, 2022. С. 101-104.